

OMRAN

STRATEJİK
ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

RUSYA AMERİKA ATEŞKES BİLDİRGESİ

Analiz

OMRAN STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Omran Stratejik Araştırmalar Merkezi; Suriye’de ve bölgede politik, ekonomik ve sosyal alanlarda karar alıcılara destek veren ve referans olan bir kurum olmak amacıyla Kasım 2013’te kurulmuştur. Merkez Omran; devlet ve toplumun diğer kurumlarına çalışmalarında destekleyici, sistematik ve organize araştırmalar sunarak, bilgi bütünlüğü ve öncelikler haritası oluşturmayı amaçlar.

Vizyonu; Suriye’nin devlet, toplum ve insan olarak bilimsel ve bilinç inşasında öncü olan, stratejilerin belirlenmesinde rol alan ve yön verebilecek durumda olmaktır.

Misyonu; araştırmaları gerçekçi ve ayrıntıların bilincinde yaparak, ihtiyaçları ve beklentileri en iyi şekilde tespit edip bunları karşılamaya yönelik planlar yapmaktır.

Website: <http://tr.omrandirasat.org/>

E-posta: info@OmranDirasat.org

Basım Tarihi: 25. Şubat.2016

Tüm Hakları Omran Merkezi’ne aittir

Özet

Kerry-Lavrov buluşmasını takiben 22 Şubat 2016'da yayımlanan Suriye Ateşkes Bildirgesi; Suriye krizine politik çözüm sunmak amacıyla ABD ve Rusya'nın katılımıyla isyancı tabir edilen gruplar göz ardı edilerek yayımlandı. Teklif, Suriye'de politik bir çözümü önerirken devlet terörünü sona erdirmeye yönelik herhangi bir politik yada yasal-meşru geçişi garanti etmemektedir. Dahası bu bildiri Rusya'yı Suriye krizindeki rejim müttefiki konumundan uluslararası arenada tasdik edilen politik sürecin koruyucusu konumuna taşımaktadır. Ayrıca Rusya'ya anlaşmada belirtilmemiş olan diğer tüm gruplara (terörist adı altında dışlanmış gruplara) saldırı hakkı tanınarak ateşkesin barış gücü konumuna getirilmiştir.

Bildirgenin Analizi:

- Suriye'nin nihai geleceğinde söz sahibi olmasını sağlayacak koşullarla Rusya'nın liderlik konumunun güçlendirilişi:** 11 Şubat tarihli Münih Tebliği kararıyla kurulan Uluslararası Suriye Destek Grubu(USDG)nin bildirisine göre Rusya ve Amerika'nın liderliğindeki bildirge Washington'dan Moskova'ya nihai kararın uygulanabilir detaylarını içermekte ve tüm sorumluluğu Rusya'ya vermektedir. Kerry, Lavrov'un basın açıklamasında tekrar tekrar belirtilen Rusya vizyonuna bağlı kaldı. Herhangi bir muhalif grubu hedef almak üzere terörizme karşı savaşa bahanesiyle Rusya'ya tam yetki verildi aynı zamanda terörist olarak tanımlanmayan tüm diğer grupların güvenliği garanti edildi.Bu öncül açıklama ateşkesi reddeden isyancı gruplar ile Işid, Cebet el Nusra ve BM tarafından terörist olarak ilan edilen gruplar dahil tüm grupları açıkça reddettiğini belirtmektedir.
- Suriye rejiminin askeri gücünü tek yasal askeri güç olarak tanımlamak:** Bu bildiri Suriye rejim güçlerinin yasallığını tekrar etmekte ve ordu güçlerini Suriye Arap Cumhuriyeti'nin Silahlı Güçleri olarak tanımlamaktadır. Dahası rejimin askeri birliklerine terörizm ve Suriye Muhalif Devrimci güçleri ile savaşıma yönelik ayrıcalıklı haklar tanır. Bildiriye göre, rejim kuvvetleri Suriye'de barışın ve güvenliğin sağlayıcısı konumundadır. Bunun birlikte Suriye'de bulunan diğer tüm silahlı kuvvetler Ulusal Muhalif Gruplar dahil, Suriye Demokratik Silahlı Güçleri ve YPG birimlerinin Suriye rejimi izni olmaksızın Işid veya diğer terörist gruplarla çatışmaları yasaklanmıştır. Dahası, devrimciler ve ateşkesi geri çeviren ılımlı muhalif gruplar devletin otoritesi ve bağımsızlığına karşı tehdit olarak sayılmaktadır. Böylece Suriye rejimi herhangi bir politik ya da yasal bir engel olmaksızın bu grupları hedef almaya ve saldırmaya devam edebilir.
- Suriye'deki Askeri Durumun Değişkenliğini Koruması:** Bu bildirgedeki tüm istisnalar ve önceki BM yasa tasarısı ancak Suriye'deki askeri durumu rejim ve müttefiklerinin yararına olacak şekilde sürdürmektedir. Bildirgedeki politik ateşkes sürecinden Işid, Cebet el Nusra ve Güvenlik Konseyince terörist olarak tanımlanan diğer grupları dışlarken İran destekli dış güçleri ateşkesin dışında tutmamaktadır. Aksine onları Suriye askeri birimlerine karşı savaşan yasal gruplar olarak saymaktadır.

Muhafif güçler ve ılımlı devrimciler bu nedenle rejim güçlerine ve istisnasız tüm müttefiklerine karşı askeri faaliyetlerini durdurmaya zorlanıyor.

- **Ateşkes ile müzakereler arasındaki politik çözümü fesh eden ayrımlar:** BM Güvenlik Konseyi 2254 No'lu yasa tasarısı ile geçiş sürecine yönelik gerçekçi adımlar atmaya yönelik kararlılığını göstermiştir. Yine de bildirgenin içeriği politik sürece geçiş için gerekli ön koşulları gözden kaçırmaktadır. Bu bildirme tüm partilerin tutuklularının bir ön koşul gözetmeksizin salınması ve böylece politik sürece ve ateşkesle entegre edilebilmesi talebiyle sonuçlanmıştır. Dahası bu partileri insani yardım sürecine hızlı bir geçişe yönlendiren Güvenlik Kurulu'nun 2139 ve 2165 No'lu kararlarının esgeçilmesinden bu yana uluslararası toplum Suriye rejimini hala kabul edilebilir kılmak konusunda başarısızlığa düşmüştür. Ateşkes bildirgesi gereği devrimci ve muhalif gruplar dışlandıkça, rejimi BM 2254 No'lu yasa tasarısını uygulamaya zorlamak hususundaki tüm çabalar anlamsız kalacaktır.

Usuli Problemler ve Anlaşma Metni

Bu bildiri müzakerelerin önünü tıkayarak ve herhangi bir itiraza yer vermeyerek rejimin statükosunu keskinleştirmektedir. Barış süreci'nin önünün açılması için kurulan ortam sadece muhalif grupların teslim olması ve vazgeçmesine yönelik olan isteğin ortaya konulmasıdır. Bu bildiri takip edildiği sürece başarısızlıkla sonuçlanacak olan pek çok madde içermektedir:

1. Amerika ve Rusya savaş dışı alanları tanımlamakla yükümlüdürler. Bu tür düzenlemeler güneyde uygulanabilir ancak Cebel El Nusra ve devrimci ulusal direniş güçlerinin kontrolü altında bulunan İdlib vilayetinde uygulanması neredeyse imkansızdır.
2. Anlaşmanın gözlemcilik mekanizmalarını tanımlayan son sözünde bir anlam karmaşası bulunmaktadır. Açıkça görüldüğü gibi metin Rusya'nın Suriye'nin güneyindeki ilerleyişine yasallık katmaktadır. Aynı zamanda rejim güçlerinin ve müttefiklerinin devrimcileri ve ulusal direniş güçlerini terörle mücadele bahanesiyle hedef almasının önünü açmaktadır.
3. Ateşkes anlaşmasını ihlal edenlerin hesap verebilirlik mekanizmaları sınırlandırılmıştır. Rejime ayrıcalık sağlayan ve Rusya'nın koruyuculuğunda askeri faaliyetlerini yürütmesini sağlayan bu bildirinin uygulanabilirliği mümkün değildir.
4. Bu bildiri Amerika ve Rusya arasındaki güvenlik işbirliğini ve bilgi akışını kurumsallaştırmakta fakat karar alıcılara devrimcilere ve ulusal direniş güçlerine suistimal girişimleri olasılığına yönelik bir garanti sunmamaktadır.

Bölgesel Barış ve Güvenliğin Tehlikeye Girmesi

Bu Amerika-Rusya anlaşması, Suriye'de sürmekte olan çatışmanın sebeplerini ele almakta tıpkı Esad'ın rejimde kalmaya devam etmesiyle sonuçlanan ve başarısızlığa uğrayan tüm önceki girişimler gibi zayıf kalmıştır.

Esad sadık Rus müttefiği ile birlikte sistemli şiddet faaliyetlerini terörizm ile mücadele bahanesiyle yürütmeye devam etmiştir. Uluslararası toplumun kan akışını durdurmakta başarısız oluşu, devlet kurumlarının yıkılmasına ve Suriye toplumunun parçalanmasına yol

açmıştır. Ortaya çıkan bu politik ve kurumsal boşluk ortamında oluşan aşırı grupların istismarına yol açmıştır. Diğer bir sonuç ise 2.Dünya Savaşı'ndan bu yana görülen dünyanın en büyük mülteci hareketine sebep olarak boğucu bir insani krizin oluşmasına yol açmıştır.

Arap düzeyinde ise, İran devlet kurumlarını kontrol etmek ve bölgede kendi güvenliğini garantiye almak için dağılmakta olan rejimi sömürmüştür. Sırayla, İran kendi politik duruşunu gösterdi ve bu doğrultuda Amerika ile tarihi nükleer anlaşmasını imzalayarak bunu yönetmeye devam etti.

Bu nükleer anlaşmadan sonra İran bölgesel meselelere daha fazla askeri yöntemlerle yaklaşmaya başladı ve İran'ın Körfez ülkeleri ve özellikle Suudi Arabistan ile gelişen gergin ilişkileri, derinleşen ABD – İran ilişkilerine de yansdı.Şu anki ABD- Rusya ateşkes anlaşması İran'ın bu tutumunu daha da güçlendirdi ve Irak'taki İran Devrimci Muhafızlarının ve Lübnan'daki Hizbullah'ın Suriye ile coğrafi bağlarını sürdürmesini meşrulaştırdı.

Böylece İran 1979 İslami devriminden bu yana ilk defa bölgedeki politik etkisine paralel olarak askeri varlığını da sürdürmek için bir alan elde etmiş oldu.

Türkiye açısından değerlendirilecek olursa, Suriye ikilemi Türkiye'nin iç durumunu iki düzeyde etkilemektedir: Birincisi insani düzeyde; durmaksızın süren mülteci akışı Türk kurumlarını ekonomik ve sosyal endişelere yol açarken Ankara'nın Avrupa ile ilişkilerini de olumsuz yönde etkiliyor.

İkinci olarak, güvenlik noktasında Suriye toplumuna yönelik endişeleri yanıtlamaktaki başarısızlık bu alanın yönetilmesinde bir boşluk yarattı. Başta Türkiye tarafından desteklenen Suriye devrimine yönelik bu boşluk, Suriye'nin kuzey bölgelerinde hem Işid hem de Kürt hareketleri gibi Türkiye'yi içeriden tehdit eden aşırı grupların doğmasıyla sonuçlandı. 4 aylık bir süre içinde Ankara 2 terörist patlamayla karşılaştı. İstanbul ve sınır şehri Suruç ve güneydoğudaki bölgelerde de Türkiye'nin güvenliğini tehdit eden ve PKK'nın bölücülük hayallerini canlandıran benzer operasyonlarla karşılaştı.

Şu anki ABD-Rusya anlaşması Türkiye'ye yönelik tehditlerin devam edeceğini gösteriyor. Türkiye'den Avrupa'ya akan göç akışını durdurmakta ise başarısız kalıyor. Aynı zamanda Türkiye'nin güney sınırlarında hızla yayılmaya devam eden aşırıçılığın statükosunu koruyor. Dahası Amerika-Rusya anlaşması PKK için Türkiye'nin özellikle Suriye ile sınır bölgelerinde kolayca ulaşılabilir teçhizat ve ikmal noktası sağlıyor.

Devrimci ve Ulusal Güçler için Seçenekler

Bu bildirge hem politik hem de askeri olarak tıpkı 1. Cenevre Sözleşmesinde olduğu gibi Suriye'de askeri ve politik savaş halinin sürdürülmesiyle sonuçlanacaktır. Cenevre Sözleşmesinin akabinde devam eden belirsizlik Rusya, İran ve rejim tarafından kendi amaçlarını sürdürmek amacıyla sömürüldü.

Devrimin arkasındaki sebepleri ele almadaki karar yoksunluğu Birleşik Devletler'e Akdeniz ülkeleri üzerinde kendi konumunu geliştirme imkanı sunmakta ve bölgedeki tüm silahlı güçlere olumsuz anlamda müdahalede bulunabilme şansı tanımaktadır.

Uluslararası toplumun bölgedeki Rusya ve İran'ın asıl niyetleriyle yüzleşmedeki başarısızlığı sürdükçe Suriye'de Politik ve Askeri Muhalifler için Suriye'nin bu değişken durumuna son vermek bir zorunluluk olacaktır ve aynı zamanda ABD'yi güvenlik krizleriyle yüzleşmeye itecektir.

BM tarafından devrimcilere yönelik yapılan lojistik ve finansal desteğinin azalması ile ISSG 'in içine girdiği çıkmazdan çıkış yolu bulmak için kendine zaman kazandırmak adına

koyduğu şartları Yüksek Müzakere Kurulu şartlı kabulü konusunda başarılı bir politika sergilemiştir.

Bu nedenle, Suriye milli menfaatlerini gözeten bir kararın alınabilmesi olasılığını güçlendirmek için politik muhalefetin yapması gereken :

1. Tüm lokal ve bölgesel güçler anlaşmaya dahil edilmeden, diğer aktörlerin tamamını içeren bir ateşkes ortamı sağlanmadığı sürece anlaşma metni tamamıyla reddedilmeli ve müzakere görüşmelerinden çekilmek ile tehdit edilmeli. Rusya ve Amerika herhangi bir muhalif grubu daha sonradan anlaşmanın kapsamı dışına çıkarıp hedef almayacağına dair güvence vermeli.
2. Tüm muhalif güçler Uluslararası Suriye Destek Grubu'nun (ISSG) garanti ettiği ateşkes sonrası dönüşüm sürecinin Esad kontrolünde yeni bir döneme gebe olduğu yönündeki endişelerinde ısrarcı olmalı ve beklenen Güvenlik Konseyi çözüm önerisinde bu anlaşmanın açık bir şekilde belirtilmesi istenmeli.
3. Çalışma, müttefiklerin Suriye karşıtı muhalif gruplara yönelik uyguladığı politik ve askeri baskıya maruz kalacak grupların belirlenmesi konusunda daha belirleyici olmalarını ve bunun kapsamının Suriye'deki tüm yabancı milis güçler ile rejim yanlısı grupların da terörist organizasyonlar olarak görülecek şekilde düzenlenmesini amaçlamaktadır. Ayrıca tüm taraflar Yüksek Müzakere Konseyi ile devrimci ve direnişçi güçler arasında kurulacak çoklu bir kriz masası yönünde teşvik edilmelidir.

 OmranDirasat

 OmranDirasat

 OmranDirasat

 info@OmranDirasat.org

 www.OmranDirasat.org

Tel. +90 (212) 263 41 74
Fax. +90 (212) 263 41 75
Istanbul - Turkey